

Stanowisko
Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dnia 5 lipca 2022 r.

w sprawie: **wprowadzenia zmian w programie „Czyste Powietrze”**

Dotychczasowe działania podejmowane na różnych szczeblach władzy: przez Rząd, samorząd regionalny oraz lokalny, a także wysiłek mieszkańców spowodowały poprawę sytuacji związanej z jakością powietrza w naszym regionie, jak i całym kraju. Doceniając ten progres podkreślamy, że jesteśmy dopiero na początkowym etapie procesu zmian, a obecny stan jakości powietrza – w szczególności w miastach województwa śląskiego – nadal odbiega od norm bezpiecznych dla zdrowia. Od 1 stycznia 2022 r. na terenie województwa śląskiego obowiązują pierwsze obostrzenia wynikające z przepisów tzw. uchwały antysmogowej (uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw) dotyczące użytkowania kotłów na paliwa stałe – zakazujące eksploatacji najstarszych kotłów oraz kotłów bez tabliczek znamionowych. Mimo to, w ostatnich miesiącach obserwujemy spowolnienie tempa wymiany źródeł ciepła i spadek liczby składanych wniosków o dofinansowanie wymiany źródeł ciepła w programie „Czyste Powietrze”. W związku z pogarszającą się sytuacją na rynku surowców energetycznych oraz inflacją, motywacja do wymiany źródeł ciepła na mniej emisyjne spada, a sfinansowanie tego przedsięwzięcia stanowi coraz poważniejsze wyzwanie dla wielu gospodarstw domowych, ogrzewanych kotłami na paliwa stałe. Obecnie niewielki procent mieszkańców kwalifikuje się do otrzymania dofinansowania w ramach programu „Czyste Powietrze” z uwagi na zbyt niskie kryteria dochodowe przewidziane dla uzyskania dotacji, a także zbyt niskie poziomy maksymalnych kwot dotacji w poszczególnych zadaniach programu, w stosunku do obecnego wzrostu cen materiałów, w szczególności materiałów budowlanych i usług.

W związku z powyższym, Zarząd Śląskiego Związku Gmin i Powiatów wnioskuje o wprowadzenie następujących zmian w programie „Czyste Powietrze”:

- a) podwyższenie kryterium dochodowego dla beneficjentów programu, z uwzględnieniem obecnego poziomu inflacji – obecny próg dochodowy uniemożliwia otrzymanie dofinansowania z programu „Czyste Powietrze” przez zdecydowaną większość mieszkańców. Ponadto niski stopień dofinansowania (30%) na podstawowym poziomie powoduje, że spora część osób zainteresowanych programem nie może wziąć w nim udziału ze względu na niedysponowanie wystarczającym wkładem własnym do realizacji inwestycji (nawet uwzględniając funkcjonujące w ramach programu kredyty bankowe);
- b) podwyższenie maksymalnych kwalifikowalnych stawek kwot dotacji dla poszczególnych zadań programu, stosownie do inflacji (urealnienie stawek do aktualnych cen rynkowych);

- c) zwiększenie poziomu dofinansowania dla gmin za wprowadzane wnioski, stosownie do inflacji i kosztów realnie ponoszonych przez samorządy;
- d) wprowadzenie możliwości modyfikacji przez Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wniosków wprowadzanych przez gminę (zniesienie konieczności modyfikowania przez gminę tych wniosków na dalszych etapach procedowania) – co uprości procedurę pozyskiwania dotacji;
- e) uproszczenie formularzy rozliczeniowych, umożliwienie wypełniania ich w formie papierowej, a nie wyłącznie elektronicznej oraz wprowadzenie rekompensat kosztów ponoszonych przez gminę także w związku z rozliczaniem wniosków;
- f) doprowadzenie do skrócenia czasu oczekiwania na rozpatrywanie wniosków przez Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (który w ostatnim czasie znacząco się wydłużył);
- g) wprowadzenie możliwości zaliczkowania płatności przy wyższych poziomach dofinansowania;
- h) większa koncentracja programu na kwestii efektywności energetycznej i przedsięwzięciach termomodernizacyjnych;
- i) hierarchizacja źródeł ciepła: preferencja dla pomp ciepła poprzez zwiększenie poziomu dofinansowania i dopasowanie go do kosztu uzyskania określonego efektu ekologicznego;
- j) większe otwarcie programu na osoby najuboższe, zwiększenie poziomu dofinansowania dla osób o najniższych dochodach, zagrożonych największym ubóstwem energetycznym;
- k) umożliwienie pozyskania w ramach programu dofinansowania do zakupu i montażu kotłów na pellet drzewny w budynkach podłączonych do sieci dystrybucji gazu.

Apelujemy o jak najszybsze wprowadzenie powyższych zmian, w celu przyspieszenia procesu eliminacji przestarzałych źródeł ogrzewania. Jako organizacja regionalna podejmująca od lat aktywne działania na rzecz poprawy jakości powietrza, skupiająca 153 jst z obszaru woj. śląskiego, deklarujemy chęć współpracy przy wprowadzaniu w/w zmian.

Śląski Związek Gmin i Powiatów

Piotr Kuczera
Przewodniczący Związku